

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No. **2** -195**2**

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht no. 2 - 1952

V E R T R O U W E L I J K

I N H O U D

I	Communisme Internationaal	blz.	1
II	Activiteit van de CPN en haar hulporganisaties	"	3
III	Vakbeweging	"	9
IV	Andere stromingen	"	12
V	Indonesië	"	13
VI	Overzicht Stakingen Februari 1952	"	17

Bijlagen: 2

H O O F D S T U K I

C o m m u n i s m e I n t e r n a t i o n a a l

Vredesverdrag voor een herenigd Duitsland

Zeer recente internationaal-politieke gebeurtenissen hebben het uiterste gevraagd van de zin voor discipline en het aanpassingsvermogen der Stalinisten. De topkaders van de communistische partijen in West-Europa moeten zich wel de ogen hebben uitgewreven bij het lezen en herlezen van Gromyko's nota aan de Westerse Grote Drie, waarin de Sovjet-Unie een vredesverdrag heeft voorgesteld voor geheel Duitsland, inclusief een nationaal Duits leger, annex een milde behandeling van de massa der gewezen Duitse nazi's.

Niet alleen de politieke leiding van de kleinere nationale communistische partij, zoals b.v. de C.P.N., moest er even de tijd voor nemen om te bekomen van de duizeling dezer Russische reuzenzwaai.

Waar moesten De Groot, Lalmand en zelfs Duclos, Grotewohl en Reimann het nu zoeken met hun hoekig verzet tegen "de Duitse herbewapening in welke vorm dan ook"?

Waar bleef opeens het Duitse gevaar, de dreiging van een Wehrmacht-revanche-gedachte, zo aanhoudend opgerakeld door de persagitatie van Moskou en zijn volgelingen?

De communistische pers in het Westen, met L'Humanité aan de spits, heeft zich inmiddels van de schok hersteld, zo goed en zo kwaad als dit dan mogelijk was. Na enkele minder elegante kronkels en buitelingen heeft de partijleiding in Frankrijk reeds gezorgd voor een anti-climax.

Een Oost-Duitse Sovjet-zaakwaarnemer van importantie heeft Frankrijk prompt gerustgesteld. De Humanité van 15 Maart j.l. drukt diens kalmerende woorden op de voorpagina af. Niemand minder dan Otto Grotewohl, wiens desbetreffende rede voor de Duitse "Volkskamer" hier wordt weergegeven, stelt, dat de Sovjet-voorstellen Frankrijk de tegenwoordigheid van een vredelievende nabuur verzekeren.

Moet nu zo snel mogelijk de vredespropaganda, voor zover gericht tegen de bewapening van Duitsland, in een vergeten hoek worden geplaatst? Het is een der vele vragen, die in de niet-communistische pers zijn gesteld naar aanleiding van dit jongste Sovjet-vredesvoorstel. Dit is niet waarschijnlijk. Het zal veeleer in de bedoeling liggen om, met behoud van het effect van het zo zorgvuldig opgebouwde communistische vredesoffensief, te speculeren op de "nationale gevoelens" van het Duitse volk. Het nationaal leger, dat Moskou de Duitsers wil gaan vergunnen, zal uitdrukking moeten geven aan een herstelde Duitse souvereiniteit. Het zal de plannen moeten doorkruisen om

Duitsland, voorshands alleen het machtsgebied van Adenauer c.s., in te voegen in een Europees verdedigingssysteem, dat een eventuele Sovjet-Russische militaire greep naar de macht moet voorkomen of een halt toeroepen. Ook na het onverwachte Russische initiatief blijft het complete communistische voorlichtingsapparaat zijn verdachtmakingen en verguizingen van het Amerikaanse "imperialistische" machtsvertoon spuien. Dezelfde orde van zaken, waaronder bijvoorbeeld Pierre Courtade thans in het Franse communistische partijblad pleit voor de oprichting van een Duits nationaal leger (n.b. met bestrijding van socialistische tegenkantingen terzake), maakt het ook verder mogelijk onverminderd te fulmineren tegen de afspraken van Lissabon, kortom tegen alles, wat de Amerikaanse "agressoren" in het schild heten te voeren tegen de nationale verworvenheden van het oude Europa. De internationale communistische agitatie demonstreert dit nog steeds daadwerkelijk.

Rusland heeft het tijdstip voor zijn abrupte overschakeling goed gekozen. Het profiteert van het latente neutralisme in ons werelddeel en van verschijnselen, die duiden op een anti-Amerikaanse instelling, ook bij vele niet-communisten.

De tegenstellingen in het Westerse kamp zijn legio. Men denke aan de Bevan-oppositie tegen het bewapeningstempo, aan de door de Britse conservatieven opgestelde limiet t.a.v. de bewapenings-expansie en aan de aarzelingen o.m. van de Franse socialisten.

Daarvan maakt Moskou een handig gebruik. Niettemin heeft het Westen, sterk in zijn redelijk voorbehoud, t.a.v. de wezenlijke mérites van het nieuwe Sovjet-Russische initiatief, er goed aan gedaan om Moskou de wind uit de propagandazeilen te nemen door het plan welwillend tegemoet te treden. Het is geenszins onmogelijk, dat achteraf het Kremlin zichzelf een stok tussen de benen gooit, wanneer het blijft weigeren op de voornaamste voorwaarde van de Westerse Mogendheden in te gaan, n.l. de voorbereiding van vrije en geheime verkiezingen in geheel Duitsland. Het is nauwelijks aannemelijk, dat Grotewohl zich op eigen gezag weigerachtig betoont om de U.N.O.-onderzoekcommissie voor dit doel toe te laten in de Oost-Duitse zone.

Bij het verbluffende opportunisme van het Russische politburo hebben de Westerse communistische partijleiders zich van een niet benijdenswaardige taak te kwijten. Het heeft er ditmaal zelfs de schijn van, dat Moskou de nationale partijen zonder vooroverleg ('Kominform') voor het voldongen feit plaatste. Dit was nog anders met de affaire-Tito, toen althans de aangesloten leden van het communistisch informatiebureau tijdig werden verwittigd van de komende opzienbarende besluiten. Thans moest zelfs een grote partij als die van Thorez improviseren bij het gissen naar de tactische bedoelingen van deze plotselinge koerswijziging van het Kremlin. Dit blijkt zonder meer uit de uiteenlopende reacties van de Franse communistische pers,

die als toonaangevend kan worden beschouwd. De communistische "Libération" bewoog zich zelfs op de grens van de politieke ketterij toen het het Russische voorstel voor een nationaal Duits leger becommentarieerde. De Duitse herbe wapening moest men volgens deze krant als een gevaar voor Duitsland blijven zien. Maar in arrenmoede concludeerde de "Libération": een overeenkomst van de Grote Vier, die de algemene ontwapening zal moeten inluiden, hangt af van het aanvaarden van de Russische nota.

HOOFDSTUK III

ACTIVITEIT VAN DE C.P.N. EN HAAR HULPORGANISATIES

Herdenking Februaristaking 1941

Deze herdenking te Amsterdam stond in het brandpunt van de communistische bedrijvigheid. Zoals bekend had het "Herdenkingscomité Februaristaking 1941" aan de Burgemeester vergunning gevraagd voor het houden van een massale nationale herdenking en van een gedenktocht in de hoofdstad op Zondag 24 Februari van dit jaar. De vereiste toestemming werd ondanks protestacties en herhaalde verzoeken geweigerd. Wel was het elkeen veroorloofd op Maandag 25 Februari des morgens om negen uur deel te nemen aan een algemene herdenking op het J.D. Meyerplein, uitgaande van Amsterdam's gemeentebestuur. Volgens "De Waarheid" stond het gemeentebestuur een ieder toe gedurende de gehele dag kransen en bloemen te leggen bij het aldaar tijdelijk opgerichte monument.

Kennelijk heeft het Herdenkingscomité van laatstgenoemde toezegging gebruik gemaakt om alsnog een plechtigheid te doen plaats vinden, die de aard van de geweigerde herdenking het meest kon benaderen.

In het dagblad "De Waarheid" en op een op Vrijdag 22-2-'52 gehouden "openbare protest- en mobilisatievergadering" wekte het comité op om Maandagmiddag te 5 uur massaal aanwezig te zijn op het aan het J.D. Meyerplein belendend Waterlooplein. De arbeiders, aldus de oproep, dienden hun werk om 4 uur in de middag te beëindigen.

De politiek-agitatorische opzet van deze opwekkingen kan mede worden afgeleid uit een toespraak van H. GORTZAK op bedoelde vergadering van Vrijdagavond. Zich richtende tot het college van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam, zeide hij o.m. woordelijk: "Wij hebben lak aan Uw verbod. Wilt U niet op Zondag, dan zullen wij Maandag nog massaler herdenken".

De zich achter het Comité verschuilende C.P.N. heeft wellicht buiten haar verwachting, een volledig succes bereikt. Ambtelijke cijfers vermelden een opkomst van 10.000 personen

personen. Het partij-dagblad gaf een nauwkeurige raming maar sprak royaal over "tienduizenden". Hoe het zij, op de propagandistische waarde van dit gebeuren valt niet af te dingen. De massa defileerde gedurende ongeveer 2 1/2 uur in volmaakte orde langs het voorlopig monument. Kransen en bloemen werden gelegd vanwege het Herdenkingscomité Februaristaking 1941, de C.P.N. en haar mantel- en nevenorganisaties, alsmede door personeelsdeputaties van rijks-semi-rijks- gemeentelijke en particuliere bedrijven en instellingen.

Deze door de overheid eigenlijk niet gewenste betoging, stond volgens "De Waarheid" in het teken van "het algemeen verzet der massa tegen herlevend fascisme en herbewapening". Haar publiek effect springt nog meer in het oog indien de voor dit defilé betoonde actieve belangstelling van zovelen wordt vergeleken met de deelneming van zo weinigen aan de officiële herdenkingsplechtigheid in het morgenuur. "De Waarheid" heeft niet nagelaten om daar in woord en beeld de aandacht van haar lezers op te vestigen.

Districtsconferenties

De C.P.N.-districten beleggen thans, gevolg gevend aan de eertijds door het Partijbestuur verstrekte opdracht zgn. districtsconferenties. Alhoewel deze bijeenkomsten volgens "De Waarheid" van 5 November 1951 bestemd zijn om het ontwerp-verkiezingsprogram der C.P.N. aan de leden ter discussie, c.q. ter aanvulling of verbetering voor te leggen, blijkt uit de tot nu toe over enige conferenties gedane publicaties, dat daaraan geen of weinig aandacht is besteed. De districtsconferenties dragen het normale karakter, d.w.z. dat in samenhang met de algemene binnen- en buitenlandse politiek over het afgelopen partijjaar de activiteiten der C.P.N. aan een bespreking worden onderworpen en bediscussieerd. Voorts worden de statutaire jaarlijkse verkiezingen van districtfunctionarissen gehouden. Als bijzonderheid kan worden vermeld, dat ook deze conferenties, conform de opdracht van het Partijbestuur, mede worden bezocht door een aantal zgn. "partijlozen". Het is begrijpelijk, dat deze niet zonder meer toegang tot de conferenties verkregen. Als voorwaarde zal ongetwijfeld gesteld zijn, dat zij direct of indirect de Stalinistische zaak dienen of in het recente verleden gediend hebben, dan wel op onmiskenbare wijze van hun sympathie met de C.P.N., haar mantel- of nevenorganisaties of met de door haar geleide acties (o.a. de communistische vredesbeweging) hebben doen blijken.

De jaarlijks terugkerende districtsconferenties zijn van het grootste belang uit een oogpunt van partijorganisatie en handhaving van de partijdiscipline. Zij stellen de partijleiding in staat, om door middel van de steeds aanwezige

vertegenwoordiger

vertegenwoordiger van het partijbestuur, niet alleen direct kennis te nemen van wat er onder de leden leeft, doch om daarenboven de opdrachten van het partijbestuur mondeling te doen toelichten en, zo nodig, onwelgevallige critiek op partij- en districtsbestuur te smoren.

Optimisme in de C.P.N.

Sinds enige tijd stellen de woordvoerders van de C.P.N. het in hun redevoeringen opnieuw voor, alsof het overnemen van de macht door de communisten binnen afzienbare tijd zal kunnen plaats vinden. De voortdurend slechter wordende economische toestand in Nederland e.g. West-Europa, aldus de sprekers, werkt in het voordeel daarvan. Opvallend is, dat dit optimistisch geluid wordt vernomen van functionarissen, die met uiteenlopende partij-organisatorische werkzaamheden zijn belast.

Dergelijke uitlatingen worden regelmatig in de communistische propaganda vervlochten. Zij komen het veelvuldigst voor in tijden van verhoogde partijactiviteit. Derhalve dient dit min of meer geforceerde optimisme in directe relatie gebracht te worden met de verkiezingscampagne 1952. Het dient om de strijdgeest aan te wakkeren, de offervaardigheid te stimuleren en het zich hier en daar openbarende defaitisme te bestrijden.

In dit licht moet ook gezien worden de reactie van de partij-leiding op het door de Tweede Kamer der Staten Generaal verworpen wetsvoorstel tot instelling van de zgn.

Grondwetskamer ("Vorkkamer" zegt de C.P.N.-voorboulaire). Ten

"kort verslag" van een zitting van het dagelijks partijbestuur werd er geheel aan gewijd. Hierin wordt met voldoening, aldus de weergave in De Waarheid, de gebleken tegenzin tegen de aanvaarding van dit wetsontwerp geconstateerd. Het dagelijks partijbestuur ziet in deze houding een grote overwinning voor vrede en democratie in ons land. De Partij stelt het voor alsof deze haar welgevallige beslissing het resultaat is van een doeltreffend handelend optreden der communisten. Hiervan uitgaande besluit het verslag aldus: "Zij (de verwerping van het wetsvoorstel) bewijst dat door geduldige overtuiging van de gewone leden van de P.v.d.A. en het N.V.V., door samenwerking en gemeenschappelijke strijd met hen voor de directe belangen der werkers het mogelijk is ook de Tweede-Kamerfractie der P.v.d.A. onder druk te zetten".

Geldinzameling ten behoeve van de verkiezingsactie

Teneinde de a.s. verkiezingsactie te kunnen voeren, dient door de partijleden, zoals bekend, een bedrag van f.150.000.-- te worden bijeengebracht. De districten mogen daarvan ten behoeve van eigen verkiezingspropaganda 25% zelf behouden. De afdracht aan het Partijbestuur zal

zal

zal derhalve f.112.500.-- moeten bedragen.

Teneinde de inzameling te stimuleren ontwierp het Partijbestuur (verkiezingsbureau) ook thans een zgn. tempoplan. Daarin is vastgesteld, dat vóór bepaalde data telkens een zeker percentage van de f.112.500.-- moet zijn bijeengebracht en afgedragen. Regelmatig worden de resultaten in "De Waarheid" gepubliceerd. Zo moest 45% zijn afgerekend vóór 1 Maart j.l.. Op 5 Maart j.l. maakte De Waarheid bekend, dat einde Februari 1952 f.49.022.30 aan het verkiezingsbureau was afgedragen. Dit bedrag komt neer op 43,5%. De gestelde taak werd dus niet ten volle vervuld.

Met inbegrip van het gedeelte, dat door de districten mag worden behouden en welk bedrag, naar aangenomen dient te worden, inderdaad ontvangen zal zijn, werd volgens de bekendmaking tot en met 29-2-'52 in totaal ruim f.65.000.-- ingezameld.

Van de zeventien C.P.N.-districten komen blijkens deze bekendmaking, slechts zes boven het landelijk gemiddelde (43,5%). Vermeldenswaard zijn de ontvangen "particuliere giften", die met een bedrag van f.812,75 onder een aparte rubriek werden verantwoord.

Einde Maart 1952 moet 65% van het verkiezingsfonds ingezameld zijn. Dit betekent, dat in de maand Maart 20% (65 - 45) + 1/2 (achterstand Februari) is 21 1/2% moet worden ingezameld, zijnde f.32,250,---.

Inmiddels ging het Verkiezingsbureau over tot uitgifte van zgn. "Verkiezingsaandelen", ten bedrage van f.2.50. Op een op de voorzijde daarvan gedeeltelijk afgebeeld stembiljet is als aanvoerder van de communistische lijst Gerben WAGENAAR vermeld. De overige plaatsen zijn blanco gelaten. De binnenzijde van het aandeel vertoont 9 afbeeldingen o.a. van de Minister-President, Mr C.P.M. Romme, K.Vorriink, Minister Liefstinck en generaal Eisenhower, welke door middel van zegels met afbeeldingen van C.P.N.-kopstukken (kosten f.0,25 per stuk) "weggeplakt" moeten worden. Tegen betaling van de eerste f.0,25 wordt het aandeel gekocht.

Een aldus volgeplakt aandeel geeft, mits voor 1 Juni 1952 aan het adres Keizersgracht 324 te Amsterdam-C opgezonden, recht op een verrassing. Bovendien worden een aantal premies ter beschikking gesteld. Blijkens een advertentie in "De Waarheid" van 10 Maart 1952 is het aantal inschrijvingen de 10.000 gepasseerd. Het verkiezingsbureau besloot tot uitgifte van een nieuwe serie van 10.000 verkiezingsaandelen, welke met ingang van die datum in omloop werd gebracht.

Twee partijbrochures.

Als antwoord op het gepubliceerde sociaal-economisch plan van de Partij van de Arbeid, genaamd "De Weg naar de Vrijheid", verspreidde het Partijbestuur van de C.P.N. een brochure van de hand van de partijbestuurder F.BARUCH onder de titel "De weg naar Vrijheid of naar Oorlog?" (f.0,10; 24 blz.)

Het

Het behoeft geen betoog, dat de inhoud van het C.P.N.-geschrift volkomen is aangepast aan de huidige communistische tactiek, n.l. discriminatie van de P.v.d.A.-leiding en aanpappen met de P.v.d.A.-leden. Voorts verscheen eveneens tegen de prijs van f.0,10 de brochure "De weg naar socialistisch Nederland". De verkorte inhoud daarvan werd reeds gepubliceerd in "De Waarheid" van 26 Januari 1951. Onder deze titel brengt de C.P.N. haar Ontwerp-Beginselprogram en de Grondslagen van de Democratische Volksstaat (zie maandoverzicht no. 1/52). De uitbreiding van de tekst bestaat slechts uit aan enige belangrijke onderwerpen toegevoegde korte inleidingen.

MANTELORGANISATIES

JEUGD

A.N.J.V.

Duizenden jonge mensen, aldus "Jeugd", zullen dit jaar te Amsterdam samenkomen ter gelegenheid van het Pinksterfestival. De opening zal in de middag van 31 Mei "op indrukwekkende wijze" plaats vinden. Het programma vermeldt filmvertoningen, internationale sportwedstrijden, tentoonstellingen, enz. Door een massale opkomst moet de jeugd van alle gezindten de "slaafse regeerders" duidelijk maken, dat zij een gelukkig leven wenst in een vrij en welvarend Nederland. "Amsterdamse vredesvrienden" zullen de bezoekers van buiten herbergen.

Uiteraard stelt het verbond zich geheel achter het zogenaamde werklozen-initiatief van Houtigehage. Als voorbeeld van wat er langs deze weg nog valt te verbeteren geldt de drinkwatervoorziening van Elim (Gem.Hoogeveen). "Een onzer kameraden" constateerde, dat er op het militaire terrein van Havelte voldoende buis voor dit doel aanwezig is.

Algemeen.

De in maandoverzicht no. 1/52 gereleveerde komende internationale conferentie ter bescherming van de rechten van het kind (Wenen 12-16 April), gaat zich beraden over de voeding, het onderdak, de medische verzorging en de ontspanning van het kind. Tevens zullen onderwerp van bespreking uitmaken de opvoeding der onvolwaardige jeugd, de bestrijding van de jeugdmisdaad en de kinderarbeid, de bescherming van het kind tegen de verderfelijke invloed van bepaalde literatuur, radiouitzendingen en films, het probleem van de verlaten en zwerfende kinderen, de gelijke rechten van elk kind op onderwijs en last but not least, de opvoeding van de jeugd in democratische geest. In de buitenlandse communistische pers gingen berichten over deze conferentie gepaard met de mededeling dat de "opvoeder van de Nederlandse koningskinderen" (ir.C.BOEKE) aan de

de conferentie zal deelnemen.

De (communistiche) International Union of Students organiseert dit jaar ook in ons land een studentenkamp en wel in de tweede week van Augustus te Den Ham. De buitenlandse deelnemers zijn voordien een week te gast bij te Amsterdam wonende Nederlandse collega's.

"Nederland-U.S.S.R."

De ledenwerfcampagne van de vereniging "Nederland-U.S.S.R." zou succesvol verlopen. Volgens het verenigingsorgaan was het voor half Maart gestelde doel, 5.000 nieuwe leden, op 15 Januari j.l. reeds bereikt. Er waren toen niet alleen 5.146 nieuwe leden doch bovendien nog 2,252 nieuwe abonné's ingeschreven.

De algemeen secretaris, dr. E.REBLING, vertrok naar Oost-Duitsland. Hij contracteerde voor vijf jaar als musicoloog aan de Staatsmuziekschool.

Diversen

Te Amsterdam werd opgericht een voorlopig comité van zee-
lieden, die tijdens de jongste wereldoorlog onder het vaar-
plichtbesluit vielen en deswege hun aandeel leverden in de
strijd tegen het fascisme. Naar de terminologie te oordelen
kan hier sprake zijn van een initiatief van de vereniging
"Verenigd Verzet 1940-1945".

"Nederland-Polen" hield een tentoonstelling te Amsterdam
over het hoger onderwijs in Polen.

De C.P.S.J. is voornemens, in samenwerking met de D.S.O.
"Pericles", een cultuurcongres te organiseren "ter verdedi-
ging van onze vaderlandse cultuurwaarden tegen de voort-
schrijdende afbraak".

"Verenigd Verzet 1940-1945" opende ook te Utrecht een me-
disch en sociaal consultatiebureau.

Het comité ter voorbereiding van de Nederlandse deelname
aan de internationale economische conferentie richtte zich
tot eventuele gegadigden in een bulletin, waarin wordt ge-
wezen op de belangen van de hout- en graanhandel, benevens
op Nederlandse problemen betreffende de waterconomie (trans-
port, havenbedrijf, water- en scheepsbouw). Als secretaris
van het comité treedt op J.H.COHEN STUART, oud-bankdirecteur
te Naarden. Deze zou volgens De Waarheid, evenals prof. C.
W.de VRIES, voornemens zijn aan het overleg te Moskou deel
te nemen.

HOOFDSTUK III: VAKBEWEGING.

1.) DE ORGANISATIE VAN WERKLOZEN.

a. Algemeen. Een belangrijk deel van de jongste activiteit der E.V.C. was wederom gericht op de vorming van werklozen-comité's. Blijkens de hierover ontvangen berichten kwamen nieuwe comité's o.m. tot stand in Beerta, Finsterwolde, Nijmegen, Breda, Tilburg, Haarlem en Zaandam. De communistische pers meldde daarenboven nog de vorming van comité's te Appelscha, Drachten, Hoogezand, Mussel- en Stadskanaal, Veendam, Hoogeveen, Oude en Nijehorne en 's-Hertogenbosch.

Vooraf in de provincies Groningen en Friesland zijn, ter ondersteuning van het activeren der werklozen, veel vergaderingen belegd, waarin de propaganda voor het zelf ter hand nemen van werkobjecten een belangrijke plaats innam. De landelijk voorzitter der E.V.C., Berend BLOKZIJL, trad, ook in kleine plaatsen bij herhaling als spreker op.

b. Plaatselijke acties. Het voorbeeld van Houtigehage heeft vrij veel navolging gevonden. Het streven daartoe is niet alleen in vergaderingen maar ook in "De Waarheid" sterk aangemoedigd. Bij acties tot verbetering van bepaalde locale toestanden wordt veelal op de medewerking van de burgerij gespeculeerd. Vooral uit de winkelstand blijkt wel materiele steun te worden verleend.

Bij het inzamelen van geld op intekenlijsten wordt vaak de tactiek toegepast, dat winkeliers door hun eigen klanten worden bezocht; weigering om een offertje te brengen kan dan tot klantenverlies leiden. In Houtigehage is uit de winkelstand een verzoek tot Burgemeester en Wethouders gericht om deze handelwijze te doen verhinderen (Zie voor een nadere omschrijving van de activiteit der E.V.C. t.a.v. de werklozencomité's bijlage I)

2.) BUNDELING DER WERKLOZEN IN EEN "NATIONALE VOLKSBEWEGING".

"De Waarheid" van 8 Maart j.l. gaf een verslag van de redevoering door Berend BLOKZIJL, Verbondsvoorzitter der E.V.C., gehouden tijdens een speciale zitting van het C.P.N.-Partijbestuur. De voornaamste passage is wel deze, dat

"de strijd tegen de werkloosheid gericht moet zijn
" op het tot stand brengen van een nationale volks-
"beweging met als kern de werklozen-comité's".
(Onderstreeping dezerzijds)

Men opvallende plaats is voorts ingeruimd aan de volgende zinsnede:

"De Werklozen-comité's mogen zich niet in de plaats stellen van de vakorganisaties. Zij mogen geen vakverenigingskarakter dragen met contributie e.d.
"Er is plaats in voor ongeorganiseerden en georganiseerden

"georganiseerd, voor arbeiders van elke politieke "richting!".

De leiding van de C.P.N. en die van de E.V.C. hechten kennelijk veel waarde aan de bundeling van de werklozen op een zo breed mogelijke basis. Het streven naar "eenheid van actie en organisatie" in de werklozen-comité's zou geschaad worden, wanneer de communistische herkomst van deze comité's al te doorzichtig zou kunnen blijken. Vandaar ook deze instruerende oproep tot organisatorische en politieke onafhankelijkheid van deze comité's. Zij moeten de basis vormen voor een - eveneens onafhankelijke - "nationale volksbeweging". Het is in dit licht interessant, dat, volgens een bericht uit betrouwbare bron, juist een der E.V.C.-bedrijfsbonden, de Algemene Bond van Werkers in de Bouwnijverheid, de opdracht heeft, in den lande werklozen-comité's in het leven te roepen. In de praktijk bestaat er dus wel degelijk een nauwe relatie.

EERSTE REGIONALE BIJENKOMST VAN WERKLOZEN-COMITE'S OP 28 MAART 1952 IN GRONINGEN.

De aankondiging van deze bijeenkomst voor de provincies Groningen, Friesland en Drente wijst op de praktische voorbereiding van de door Blokzijl genoemde "nationale volksbeweging". Als initiatiefnemers treden op de werklozen-comité's van Jubbega, Veendam en Hoogeveen. Het is te verwachten dat ook in andere delen van het land getracht zal worden dergelijke regionale bijeenkomsten te organiseren.

3) CONFLICTEN OP D.U.W.-OBJECTEN.

Uit waarnemingen terzake kan enerzijds worden afgeleid, dat bij herhaling op de D.U.W.-objecten niet onbelangrijke conflicten ontstaan, anderzijds, dat de E.V.C. en de communistische pers aan deze acties en aan toestanden in de D.U.W.-kampen grote aandacht besteden. Gedurende de laatste maanden hebben zich wederom enige conflicten voorgedaan (Zie Bijlage II).

4) DE HOUDING VAN HET O.V.B. t.a.v. DE D.U.W.

Het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties schenkt de laatste tijd veel aandacht aan het lot van de D.U.W.-arbeiders. In zijn orgaan "Nieuwe Strijd" keurt het verbond het t.a.v. de D.U.W.-arbeiders gevoerde beleid af. Het verlangt, dat de werkobjecten onder de bepalingen van het vrije bedrijf zullen worden uitgevoerd. De voorzitter van de Landelijke Bedrijfsorganisatie Bouwvak van het O.V.B., Cornelis OOSTERWIJK schrijft in een artikel, dat de bedrijfsarbeiders eventuele daadwerkelijke strijd van de D.U.W.-werkers moeten ondersteunen. Voorts pleit hij voor een demonstratieve

demonstratieve één-dags-staking van alle D.U.W.-arbeiders over het gehele land.

5) NIEUWE E.V.C. ACTIE ONDER DRENTSE VEENARBEIDERS.

Volgens een bericht in "De Waarheid" van 26 Februari j.l. zal de Bond van Land- en Zuivel-arbeiders (BLZ-EVC) ook dit jaar trachten de Drentse veenarbeiders in beweging te brengen. In een BLZ-vergadering te Roswinkel, belegd voor bepaalde veengebieden, zouden de arbeiders hebben besloten voor het begin der campagne nieuwe eisen te stellen. Dit is vorig jaar eveneens het geval geweest. Derhalve is er nu aanleiding een vergelijking te trekken met de situatie van 1951, en wel onderscheidenlijk vóór en ná de grote veenarbeidersstaking van April 1951, waaraan ruim 800 arbeiders deelnamen.

	Vóór April '51	Eisen Apr. '51	Ná Apr. '51	Eisen 1952
Tariefloon voor persen van 1000 turven uit normaal veen	f.3,25	f.4,00	f.3,80	f.4,25
Uurloon	f.0,81	f.1,00	f.0,90	f.1,00

Voor de komende campagne zal verder een evenredige verhoging van de vergoeding worden geëist voor het verrichten van alle andere werkzaamheden in het veenbedrijf. Onder de leden van de Unie-bonden zal een solidariteitsactie worden gevoerd. Strijdleuze zal zijn: "Geen man en geen machine het veld in alvorens met alle verve-ners overeenstemming is bereikt".

6) NIEUWE EENHEIDSACTIE ONDER BOUWVARBEIDERS.

Het Hoofdbestuur van de Algemene Bond van Werkers in de Bouwnijverheid (A.B.W.B.-E.V.C.) heeft opnieuw een schrijven tot het Hoofdbestuur van de Algemene Nederlandse Bouwarbeidersbond (A.N.B.-N.V.V.) gericht waarin wordt voorgesteld te komen tot eenheid van strijd. Dit aanbod moet worden gezien als een voortzetting van soortgelijke pogingen van de A.B.W.B.-E.V.C. gedurende het vorig jaar, (zie de maandoverzichten 7 en 9 van 1951). In het schrijven wordt voorgesteld een gezamenlijke actie te ontwikkelen tegen de toenemende werkloosheid in het bouwbedrijf, terwijl wordt opgewekt te strijden voor een gedwongen lening

en de bouw van tenminste 50.000 woningen in 1952. Voorts wordt gesteld, dat alleen een gemeenschappelijk optreden van A.N.B. en A.B.W.B. het verminderen van het aantal werklozen in de bouwnijverheid kan teweegbrengen. Deze organisaties vormen een beslissende kracht die een einde kan maken aan de huidige financiering van de woningbouw, welke een staaltje is van "ongebreidelde kapitalistische chaos-politiek, een politiek die gericht is op het drastisch verhogen van de huishuren, teneinde de woningbouw voor de kapitaal-verstrekkers rendabel te maken".

H O O F D S T U K I V

A n d e r e S t r o m i n g e n .

Verwikkelingen in de R.C.P.

Een meningsverschil tussen het Centraal Comité van de Nederlandse Sectie der IVde Internationale en het bestuur van de afd. Rotterdam heeft tot een breuk geleid. De genoemde afdeling heeft zich niet willen neerleggen bij een medio Januari j.l. door het Centraal Comité van de R.C.P. aangenomen resolutie inzake een te voeren "massa-politiek".

"De Tribune" van 1 Maart j.l. meldt, dat "meningsverschillen" ten grondslag liggen aan het uit de R.C.P. treden van Cornelis Oosterwijk en zijn volgelingen in de Rotterdamse afdeling. De onenigheid is uit het navolgende te verklaren:

Op het in Augustus-September 1951 gehouden derde Wereldcongres van de Trotskistische Internationale was beslist, dat de nationale Secties een sterker geaccentueerde "massapolitiek" dienen te voeren. Ter nadere uitwerking van deze beslissing heeft het Internationaal Secretariaat de situatie in de diverse landen bestudeerd. Het legde zijn bevindingen vast o.m. in een brief aan het Centraal Comité in Nederland. Het gaf tevens aanwijzingen omtrent het door de R.C.P. te voeren beleid. De partij moet zich, ingevolge deze richtlijnen, voor alles zien "te verankeren" in de brede massabeweging, welke hier te lande beïnvloed wordt door de "reformisten". Het werk in de kleine, geïsoleerde vakorganisaties is, volgens het Internationaal Secretariaat, wellicht langer dan noodzakelijk voortgezet. Bedoeld wordt het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties (O.V.B.) met de daarbij aangesloten bonden. De hiervoren genoemde C. Oosterwijk is een vooraanstaande O.V.B.-functionaris. Hij had tot voor kort tevens zitting in het Centraal Comité van de R.C.P.

De huidige internationale conjunctuur van oorlogsvoorbereiding heeft, aldus het Internationaal Secretariaat, reeds grote deïning veroorzaakt in de "reformistische milieus" (vakbonden en socialistische partijen)

Het Internationaal Secretariaat signaleert een radicalisering

radicalisering van de arbeiders in het N.V.V. en de P.v.d.A.. De R.C.P. zal van deze situatie moeten gebruik maken. Daarom dient zij een opgaan van het O.V.B. in het N.V.V. te bewerkstelligen. De R.C.P.-ers zullen, indien dit niet mocht gelukken, individueel tot het N.V.V. moeten toetreden. Het Internationaal Secretariaat beweert alsnog, dat de verdere radicalisering van de arbeidersmassa ook weerklank in de P.v.d.A. zal vinden. Dit zal, zo besluit het I.S., "voor ons de mogelijkheid aan de orde stellen van onze intrède in de P.v.d.A. in een latere, maar niet al te ver verwijderde étappe".

Bijzonder Partijcongres.

Op 15 en 16 Maart 1952 zal een Bijzonder Partijcongres worden belegd, waarop de resultaten van de in het O.V.B. gevoerde actie zullen worden besproken. De hoofdschotel zal zijn de herorientatie t.o.v. het N.V.V. en de P.v.d.A.. De partijleiding heeft achteraf, op de herorientatie te rechtvaardigen, verwezen naar een brief van Trotzky uit 1936, die stelt, dat de partij zich moet verankeren in de reformistische (socialistische) massa-organisaties.

Verdere Afsplintering.

Het is onder de huidige omstandigheden niet mogelijk gebleken het heftige verzet van de afdeling Rotterdam, onder aanvoering van de hiervorengenoemde Oosterwijk, te breken.

Het Centraal Comité van de R.C.P. besliste inmiddels, dat deze afdeling geen deel meer zal uitmaken van de Nederlandse Sectie van de IVde Internationale. Oosterwijk heeft het plan geopperd een nieuwe partij, in de geest van de oude R.S.A.P. op te richten.

De zich in interne meningsverschillen verliezende trotskistische partij wendde nog in 1951, overigens zonder succes, pogingen aan om tot fusie te komen met groeperingen als de Socialistische Unie en Spartacus. Zij is door het uittreden van de Rotterdamse afdeling nog onbeduidender geworden en steeds meer incengeschrompeld.

H O O F D S T U K V

I n d o n e s i e

Anti-fascistisch gebaar.

De regeringscrisis in Indonesië heeft de communisten weer eens aanleiding gegeven hun bekende eisen te stellen in verband met de vorming ener nieuwe Indonesische regering.

In

• • • In het dagblad "De Waarheid", waarin kennelijk van een medewerker te Djakarta regelmatig per luchtpost ontvangen berichten worden opgenomen, is vermeld, dat de "Partai Komunis Indonesia" oproept tot de vorming van een anti-fascistische regering. Dit doet ook de nauw met de P.K.I. verbonden vakcentrale Sobsi.

Vakbeweging

De actie dezer communistische vakorganisatie vindt ook geregeld vermelding in "De Waarheid" in de rubriek "Perdjoangan Indonesia" (Indonesische Strijd). Zij bevat o.m. een opgave der stakingen, die geleid hebben tot een "overwinning", waarin de bij de Sobsi aangesloten vakbonden "een werkzaam aandeel" hebben gehad. Of de uit Djakarta aan het blad toegezonden berichten voorzien zijn van commentaar, dan wel of deze er aan toegevoegd wordt door de redactie van "De Waarheid", is niet bekend. Een voorbeeld is het commentaar, verbonden aan berichten over de communistische actie tegen de "buitenlandse koloniale ondernemingen" in Indonesië, welke genationaliseerd dienen te worden. Slechts verwezenlijking van deze eis - aldus wordt gesteld - "garandeert de naleving van de collectieve arbeids-overeenkomst van de plantage-arbeiders en zal een einde maken aan de buitensporige koloniale winsten, die thans uit het Indonesische volk worden gezogen".

De communistische vakbeweging in Indonesië werd voorts belicht tijdens een bijeenkomst van de "Werkgroep Azië" der Studentenvereniging "Pericles" te Amsterdam. De Indonesische communist Chairun CAROPEBOKA hield daar een lezing over "De rol van arbeiders en boeren in de Indonesische revolutie". Spreker belichtte vooral de rol van de Sobsi, die zich in 1947 aansloot bij de "World Federation of Trade Unions". In dat jaar, aldus bracht Chairun in herinnering, was op het Sobsi-congres de E.V.C.-leider B. BLOKZIJL aanwezig.

Anti-kolonialisme.

Indonesische en Indo-Chinese communisten te Amsterdam hebben zich kortgeleden verenigd in een "Panitia 21 Februari", een comité ter herdenking van de zgn. Koloniale Jeugddag.

Tijdens een door dit comité georganiseerde vergadering, waar afgevaardigden aanwezig waren van "Pericles" en van het A.N.J.V., sprak de bekende communist Slamet SUKOTJO over de aanleiding tot de 21 Februari-herdenking. (Op 21 Februari 1946 deden de studenten in India een aanval op de "Indian Navy" voor de bevrijding van het volk; deze dag is ook bekend als de dag van de demonstratie van de studenten in Egypte, die in 1947 van zich lieten horen door de eis tot terugtrekking van alle vreemde krijgsmachten uit hun Vaderland).

Spreker

Spreker memoreerde daarbij, dat de jeugd van Klein-Azië, Tunis, Viët-Nam en van de Philippijnen nog steeds daadwerkelijk vecht voor de vernietiging van het imperialisme, terwijl ook de jeugd in Indonesië nog steeds strijdt voor verbetering van de zeer slechte toestanden aldaar. Resoluties werden op de bijeenkomst aangenomen ter verzending aan Engeland, Frankrijk en aan Amerika (terugtrekking van vreemde troepen uit koloniale en half-koloniale gebieden, geen bewapening maar Vrede).

Een andere activiteit van vorenbedoelde groep communistische studenten te Amsterdam is de vertoning op initiatief van de "Panitera Pemuda dan Peladjar Indonesia" (P.P.P.I.) van een film, waarvoor uitnodigingskaarten verkrijgbaar waren bij genoemde Slamet SUKOTJO, doch slechts voor een beperkt aantal plaatsen in verband met de beschikbare ruimte in het clublokaal van de Chinese vereniging "Ou Hai" (een vereniging van in China geboren Chinezen). De film, getiteld "Liberated China", die vertoond werd met een apparatuur van de C.P.N., handelt over China en beoogt weer te geven de toestand van het Chinese volk onder de vroegere regering (de Kuo Min Tang-regering) toen het land nog een kolonie was van de kapitalistische Westerse machten. Anderzijds worden de communistische leiders, de generaals en de soldaten van het huidige Chinese leger verheerlijkt. De aanhangers van de Kuo Min Tang worden verguisd als verraders en voorgesteld als knechten van het Westerse imperialisme.

Met betrekking tot de communistische propaganda onder de Chinezen is in het te Parijs verschijnende communistische periodiek "Kiu Suen" een bekendmaking opgenomen van de navolgende inhoud:

Wie boeken in het Nieuwe China wil bestellen of zich op tijdschriften van China wil abonneren, wende zich tot de Parijse studentenvereniging om er lijsten voor de aankoop van Chinese lectuur in te vullen. De koers van het geld is als volgt: 1 Hongkong dollar is 130 francs; 100 Chinese Volks Yün zijn gelijk aan 3 francs.

Men kan zich ook wenden tot de Chinese Ambassade in Zwitserland voor aankoop van boeken en abonnementen op lectuur.

De Chinese emigranten kunnen zich schriftelijk abonneren. Men zende dan het geld aan: LAM Van Tan, Association des Etudiants Chinois, 28 Rue Mr. le Prince, Parijs 6 e."

Blijkens hetzelfde blad is deze vereniging, die in contact staat met de communistische studentengroep "Panitera Pemuda dan Peladjar Indonesia" te Amsterdam, zeer actief. Zij ontvangt berichten uit communistisch China van het "Algemeen Comité voor hulpverlening aan Korea en de strijd tegen Amerika". De Chinese Volkskrant te Peking publiceerde onlangs een telegram van meerbedoelde organisatie in Parijs, een telegram ter aanmoediging van de strijders in Korea.

Een

En tot dusverre nog onbekend, te Peking uitgegeven geïllustreerd in de Engelse taal gesteld periodiek is "China Reconstructs". Daarin wordt de huidige toestand van China zo gunstig mogelijk voorgesteld. Abonnementsgelden kunnen worden toegezonden per "Cheque or money order" aan de "International Co-operative Trading Society Ltd", 1 Lower Albert Road te Honkong.

15-3-1952

H O O F D S T U K VI

Voor het overzicht der stakingen in de maand Februari 1952 zie blz. 17

OVERZICHT DER STAKINGEN IN FEBRUARI 1952.

- 17 -

Bedrijf	Aanleiding	Inmenging Vakbonden	Resultaat	Volgno
DUW-object te Holten	Loongeschil, verband houdende met gesteldheid van de bodem.	ABWB-EVC stookte.	Geen resultaat.	1.
Weverij NV G.W. WISSELINK's Textielmij. te Enschede.	Invoering nieuw tarief, hetgeen voor sommige arbeiders verslechtering zou kunnen betekenen.	EVC zoekt contact met directie.	Een der stakers werd ontslagen. Nadat het werk normaal werd hervat, is in zoverre a.d. grieven der arb. tegemoet gekomen, dat de directie in overleg trad met de Uniebondsbestuurders.	2.
Bootwerkersvereniging "Eensgezindheid" te Zaandam.	Invoering nieuwe methode van tewerkstelling.	N.V.V. trachtte te be- middelen.	Voorlopig hand- haviging van oude methode.	3.
DUW-object te Den IJp.	Arbeiders verlieten op 25 Febr. ondanks waarschuwing v.d. werkleiding om 16 u. het werk teneinde deel te nemen a.d. Herdenking v.d. Febr. staking te A'dam. Zij eisten doorbetaling van loon.	EVC stookte.	Betrokkenen werden ontslagen.	4.
DUW-object te Gorssel.	Arbeiders waren ontevreden en verlangden een hoger basisloon.	EVC stookte	Geen resultaat. Arbeiders hervat- ten op oude voor- waarden het werk.	5.

BIJLAGE I.

Plaatselijke acties van werklozen.

Houtigehage (Gem. Smallingerland):

Het werk ter verbetering van de Parksterweg is inmiddels gereed gekomen. Op 28 Februari is de weg met feestelijk vlagvertoon aan de eigenaren "overgedragen". Diezelfde avond vond in café "Pultrum" een feestelijke bijeenkomst plaats, waar circa 160 personen aanwezig waren. Sprekers waren o.m. Berend BLOKZIJL, Rie LIPS-ODINOT, wonende te Hilversum, lid 2e Kamer der Staten Generaal en landelijk voorzitter van de Ned. Vrouwen Beweging (N.V.B.) en Johanna A. HENDRIKS, wonende te Amsterdam, hoofdbestuurslid van het A.N.J.V.

Beerta: Op 8 Februari j.l. zijn enige werkloze arbeiders begonnen met verbeteringswerkzaamheden aan de Ulsderweg. Na enige aarzeling tengevolge van het politie-toezicht heeft een E.V.C.-functionaris hen met succes aangemoedigd het werk te beginnen. "De Waarheid" van 9 Februari gaf hierover in forse opmaak een artikel op de voorpagina, waarbij ook enige foto's van het werklozen-werk in Jubega waren afgedrukt.

Jubega: Een groepje werklozen is hier begonnen met herstelwerk aan de Groenboomsreed. In de gemeenteraad vroeg een communistisch raadslid aanvulling van de steun van deze arbeiders tot het normale loon.

Enschede: Tijdens een door het werklozencomité belegde vergadering werd de Hoge Veldweg te Glanerbrug een geschikt object gecoörd.

Apeldoorn: Een viertal onbekend gebleven personen heeft handtekeningen ingezameld ten behoeve van de voltooiing van een in aanbouw zijnde school, welk werk onlangs is stopgezet.

Arnhem: Het "Comité ter Bevordering van de Woningbouw" begon een actie ter verbetering van een huis, dat niet meer voor bewoning geschikt was. Er zijn ongeveer 1000 gedrukte pamfletten verspreid met o.m. een foto van het pand. Op een vergadering zouden de werkplannen besproken worden. Voordien werd echter aan het gezin, dat in dit huis woonde, een betere woning aangeboden, waardoor de actie verliep.

Tilburg en Breda: Het "Werklozen- en D.U.W.-comité gaf onder de naam "Werkers Bulletin" een blaadje uit "van en voor allen die nog werken en voor hen die reeds door de

gesel

gesel der werkloosheid zijn getroffen en alle anderen die door de huidige economische situatie worden getroffen".

Leden van het Tilburgse comité belegden in Breda een openbare vergadering, waarin voor deze gemeente een werklozen-comité tot stand kwam. Onder de aanwezigen werd een blaadje "S.O.S." verspreid, met het verzoek dit aan mede-werklozen of - arbeiders door te geven.

Zaandam: Het werklozen-comité heeft een gestencild krantje "Arbeid" uitgegeven, dat zich aankondigt als het "orgaan van de Zaanдамse werklozen". Een vijftal arbeiders is begonnen met herstelwerk aan het zgn. Hanenpad.

Amsterdam: Op een openbare vergadering, georganiseerd door de Amsterdamse Werklozen Beweging, werd gecolporteerd met een gestencild blaadje "Werk voor Allen".

Een delegatie van werkloze grondwerkers, straatmakers en bouwvakarbeiders heeft ten stadhuize een plan ingediend voor verbetering van de Wibautstraat.

Op een openbare vergadering is onlangs medegedeeld, dat het karakter van de Amsterdamse Werklozen Beweging zal veranderen in verband met de bundeling der comité's tot een landelijke beweging.

BIJLAGE II.

Conflicten op D.U.W.-objecten

- a. Op 20 December 1951 brak op een D.U.W.-object in de gemeente Westerbork een staking uit, waarbij 325 à 350 personen betrokken waren. Aanleiding: nieuwe regeling betreffende het reisverlet. Het conflict duurde tot 14 Januari 1952. De Bond van Land- en Zuivel-arbeiders (BLZ-EVC) voerde propaganda en agitatie onder de arbeiders. Aan de eisen van de stakers is niet voldaan.
- b. Op een D.U.W.-object in Holtten hebben enige arbeiders uit Deventer op 14 Februari j.l. gedurende één dag het werk neergelegd. Aanleiding: opdracht tot werken in gedeeltelijk bevroren grond tegen te laag loon. De eis tot uitbetaling van vol loon is niet ingewilligd.
- c. Op Dinsdag 26 Februari j.l. zijn op het object Den Ijp van de Ned. Heide Mij een vijftigtal D.U.W.-arbeiders ontslagen. Oorzaak: ondanks het uitdrukkelijk verbod van de werkleiding hadden zij de vorige dag eigenmachtig om 16 uur het werk verlaten, om te kunnen deelnemen aan de herdenking van de Februari-staking 1941 in Amsterdam. Na het ontslag zijn zij in zg. gestraften-steun opgenomen.
- d. Op Vrijdag 7 Maart j.l. brak een staking uit op het D.U.W.-object Horster Peel in de gemeente Horst. Op een totale bezetting van 220 D.U.W.-arbeiders legden circa 170 man het werk neer. Aanleiding: invoering van een zomerdienstregeling, tengevolge waarvan de arbeiders twee uur later naar huis konden vertrekken dan voordien mogelijk was. Het merendeel van de stakers weigerde aanvankelijk het D.U.W.-kamp Horst-America te verlaten, maar de volgende dag, Zaterdag 8 Maart, zijn de stakers naar hun woonplaatsen, voornamelijk in Groningen en Drente vertrokken. Zij worden als ontslagen beschouwd en zijn op Maandag 10 Maart niet in het kamp toegelaten. Van E.V.C.-agitatie is in dit geval nog niet gebleken; wel is het gebeurde als een nieuw D.U.W.-conflict in "De Waarheid" beschreven.
-